DET JURIDISKE FAKULTET
UNIVERSITETET I BERGEN

NOTAT

til

Fakultetsstyret

Jnr.	Sak nr. 70/11
Arkiv	Styremøte 26.10.2011

Forskrift om frister for sensur av eksamen ved Det juridiske fakultet

Søknad om fortsatt utvidet sensurfrist på masterstudiet i rettsvitenskap

Rettslig grunnlag:

Universitets- og høyskoleloven § 3-9:
(4) Sensuren skal foreligge innen tre uker hvis ikke særlige grunner gjør det nødvendig å bruke mer tid. Styret selv kan gjøre unntak for enkelteksamener og kan i midlertidig forskrift etter sjuende ledd fastsette en lengre frist når det ikke er mulig å skaffe det antall kvalifiserte sensorer som er nødvendig for å avvikle sensuren på tre uker. Styret selv kan i forskrift etter sjuende ledd fastsette lengre frist for avhandlinger og tilsvarende større skriftlige arbeider.
[...]
(7) Styret selv gir forskrift om avleggelse av og gjennomføring av eksamener og prøver, herunder vilkår for å gå opp til eksamen eller prøve på nytt og for adgang til ny praksisperiode og bestemmelser om oppmelding og vilkår for oppmelding. For utdanninger med nasjonale rammeplaner fastsatt etter § 3-2 annet ledd må forskriften ta utgangspunkt i de eventuelle generelle bestemmelser om eksamen og sensur som gis i rammeplanen. Styret kan delegere til avdeling eller grunnenhet å gi utfyllende regler om forhold som er særegne for den enkelte eksamen.

Med grunnlag i § 3-9 nr 4 andre punktum har UiB vedtatt Forskrift om frister for sensur av eksamen ved Det juridiske fakultet. Dagens forskrift ble vedtatt av Universitetsstyret 15.06.2006, forlenget 03.12.2009 (se vedlegg 1), og gjelder til og med 31.11.2011. Fakultetet hadde en tilsvarende forskrift for Cand.Jur.studiet.

"Forskrift om frister for sensur av eksamen ved Det juridiske fakultet

Det juridiske fakultet gis anledning til å fravike universitets- og høgskolelovens vanlige sensurfrist, slik:

1. *For eksamener innenfor masterstudiet i rettsvitenskap, med unntak av masteroppgaver, settes sensurfristen til 5 uker etter siste eksamensdato i emnet.*

Dersom eksamen holdes så sent at sensuren først foreligger i det påfølgende semesteret, utvides fristen med fire uker.

2. *For masteroppgaver settes sensurfristen til to måneder fra innleveringen.*

3. *Reglene gjelder til og med 31.12.2011."*

Fordi forskriften er begrenset i tid, er det nødvendig å søke om videreføring av ordningen med virkning for fem år.

Før saken gikk til Universitetsstyret i 2009 forpliktet fakultetet seg til å

> *"innanfor denne perioden [...] utgreie og gjennomføre tiltak for å korte ned sensurtida på valemne og mastergradsoppgåva."*

Studieutvalget drøftet først sensurfristen for spesialemner i sak 5-11/12-4 i møte 27.09.11. Fra og med høstsemesteret 2011 vil sensurfristen på de aller fleste spesialemnene være på tre uker (se vedlegg 2). Studieutvalget fikk seg så forelagt en redegjørelse for arbeidet med forkortet sensurfrist på masteroppgavene i sak 7-11/12-3 i møte 18.10.11. Sensurtiden på masteroppgavene har fra og med vårsemesteret 2010 vært redusert til inntil fem uker (se vedlegg 3). UiB har en generell yttergrense for sensur av masteroppgaver på to måneder.

Studieutvalget har blitt informert om at en reduksjon i sensurtid på 1. – 4. studieår er svært vanskelig med den sensurordningen vi har i dag kombinert med få kvalifiserte sensorer. Likevel forsøker fakultetet å redusere sensurtiden der det er mulig. Blant annet vil sensurtiden for junieksamenene (JUS112 Arve- og familierett, JUS123 Forvaltningsrett II, JUS134 Rettshistorie og komparativ rett og JUS243 Allmenn formuesrett) forsøkes redusert med inntil én uke fra og med vårsemesteret 2012.

De hensynene som lå bak ordningen da den ble opprettet gjør seg fortsatt gjeldende: Det stilles svært høye faglige krav til sensorer i masterstudiet i rettsvitenskap; miljøet i Norge omfatter et begrenset antall personer som har disse kvalifikasjonene. Det er i noen utstrekning de samme personene som nyttes som sensorer ved alle tre juridiske fakulteter – dette er en svært heldig ordning mht kvalitetssikring av nivået, på den annen side innebærer det at arbeidsmengden blir stor for de personene det gjelder. Det innebærer også at sensorene befinner seg på alle kanter av landet, og nødvendig tid til postgang må beregnes. Siden søknadsprosessen i 2009 har det blitt etablert enda flere juridiske utdanninger i Norge som i stor grad nytter akkurat de samme fagpersonene. Dermed er "kampen" om sensorer ennå mer prekær enn tidligere.

Vårt fakultet vil ikke risikere å måtte gå på akkord med våre høye kvalitetskrav ved å måtte rekruttere sensorer som ikke har de kvalifikasjonene vi ser som nødvendig.

Vi har en ordning med bare én sensor til våre eksamener. Dette innebærer at det er om mulig enda viktigere at de sensorene vi nytter for det første er faglig meget godt kvalifisert, for det andre at de nyttes jevnlig over tid og for det tredje at de sensurerer en forholdsvis stor mengde besvarelse pr eksamen for å sikre jevnt nivå. Dette kan bare sikres ved at de får tilstrekkelig tid på seg til å gjennomføre sensuren i overensstemmelse med våre høye ambisjoner om kvalitet.

Videre har vi nivåkontroll på våre eksamener – et nødvendig tiltak i kvalitetssikringsarbeidet. Nivåkontroll krever tid til postgang og ordningen baserer seg på at sensorene skal kunne

justere karakterene etter at resultatet av nivåkontrollen foreligger. Nivåkontrollen kan på sin side ikke gjennomføres før det aller meste av sensuren er gjennomført – det er et særskilt utvalg av besvarelsene/karakterene som skal forelegges nivåkontrolløren.

Til forskjell fra andre fakultet ved UiB så har Det juridiske fakultet ca 2000 studenter på ett og samme studieprogram, mens på andre fakultet er studenttallet fordelt på mange studieprogram innenfor flere fagområder. Ved de andre fakultetene har de også oftest færre studenter til hver eksamen (se vedlegg 4). Vi benytter derfor de samme sensorene til flere emner hvert eneste studieår, i tillegg til at de sensurerer ved andre læresteder og underviser eller har sitt daglige virke som advokat, dommer, politijurist eller annen juristtilling. Når det gjelder spesialemnene har vi flere undervisere og sensorer i utlandet. Fakultetet må derfor også ta hensyn til disse fagpersonenes kalendre og andre forpliktelser.

I samsvar med det framlagte forslaget inviterer dekan og fakultetsdirektør fakultetsstyret til å gjøre slikt

Vedtak:

Fakultetet søker Universitetsstyret om dispensasjon etter Universitets- og høyskoleloven § 3-9 nr 4 andre punktum for en femårsperiode slik at Det juridiske fakultets ordning med utvidet sensurfrist kan videreføres. Fristen settes til fem uker for alle eksamener, inkludert masteroppgaven. Samtidig vil fakultetet arbeide videre med å redusere sensurtiden på flere spesialemner.

Asbjørn Strandbakken
Asbjørn Strandbakken
Dekan

Eivind Buanes
Eivind Buanes
Fakultetsdirektør

Vedlegg:

1. Universitetsstyresak 115 fra møtet 3.des. 2009
   Som inneholder: U-styrets vedtak, uttalelse fra Studentparlamentet, fakultetets søknad og fakultetets tilsvar til Studentparlamentet.
2. Studieutvalgssak 5-11/12-4 Sensurtiden på spesialemner (sigha/nagu)
3. Studieutvalgssak 7-11/12-3 Sensurfrist på masteroppgaver (henæ)
4. Oversikt fordeling av vurderingsenheter (eksamener) på alle fakultetene ved UiB høst 2011

cho

vedlegg 1

Universitetsstyret
Universitetet i Bergen

Arkivkode: 370

Sak nr.: 09/8038

Styresak: 115

Møte:03.12.09

Utvida sensurfrist for jusstudiet – Lenging av mellombels forskrift

Bakgrunn

Den vanlege fristen for eksamenssensur er tre veker, men på visse vilkår kan det gjerast unntak frå dette. For mastergradsoppgåver og visse andre større eksamensarbeid kan styret sjølv fastsetje ein lengre frist, og ved UiB er den ytre fristen her på to månader. Vidare kan det gjerast unntak ved einskildeksamenar, og endeleg kan styret vedta ei mellombels forskrift om utvida sensurtid. Det er dette siste som er tema i saka her. Dei relevante lovreglene går fram av uhl. § 3-9(4).

I dag gjeld det mellombels forskrifter om utvida sensurfrist på to område. Det eine er for visse førstesemesteremne i haustsemesteret. Reglane vart vedtekne i februar 2009 og gjeld ut 2013. Bakgrunnen er at ein del emne har eksamen svært seint, slik ikkje kjem i gong før eit stykke ut i desember. Pga. jula vil det ikkje vere mogleg å halde fristen.

Det andre unntaket gjeld for jusstudiet og gir ein ytre sensurfrist på fem veker for alle emne med unntak av mastergradsoppgåva, der den vanlege tomånadersfristen gjeld. Det juridiske fakultet har bede om at denne forskrifta vert lenga. Ein viste til at med dei høge kvalitetskrava som må setjast til sensuren, er det berre ein begrensa krets av personar som er aktuelle til sensoroppdrag, og svært mange av desse er folk utanfor universitet, som gjer sensurarbeidet i tillegg til fullt arbeid.

Saka vart sendt på høring til Studentparlamentet, som uttalte seg kritisk. Ein var samd i at det vil vere lite realistisk å komme innanfor normalfristen på dei vanlege emnene på jusstudiet, dvs. dei som er obligatoriske for alle studentar. Derimot meinte ein at det bør vere mogleg med tre vekers frist for emne med færre studentar. I praksis vil det seie dei såkalla valemenene. Endeleg peika Studentparlamentet på at masteroppgåvene bør prioriterast særleg høgt, fordi dette normalt er den siste eksamenen før oppnådd grad, og det er viktig for studentane å kunne søkje arbeid så snart som mogleg etter at studiet er slutt.

Etter vidare drøftingar mellom fakultetet, Studentparlamentet og universitetsdirektøren er det no semje om dette:

- Det vert foreslått ei toårig lenging av forskrifta.
- Innanfor denne perioden skal fakultetet utgreie og gjennomføre tiltak for å korte ned sensurtida på valemne og på mastergradsoppgåva.

Fakultetet reknar det som sannsynleg at ein kan oppnå målet om kortare sensurtid på valemne og masteroppgåver godt innanfor toårsperioden.

Universitetsdirektørens kommentarer

Langvarige unntak frå sensurfristen i lova er ikkje uproblematisk, særleg når det ikkje er utsikter til at behovet for unntak kan bli redusert eller falle vekk. Ein må likevel erkjenne at for fleirtalet av emnene på jusstudiet vil antakeleg dagens situasjon vedvare i lang tid framover. Likevel vil dette normalt ikkje føre til store problem for studentar med tanke på å søkje arbeid eller annan utdanning. I det høvet er sensurtida for mastergradsoppgåvene langt viktigare.

Universitetsdirektøren er svært glad for den haldninga fakultetet og studentane har vist når det gjeld valemna og mastergradsoppgåvene. Ein vil vise til det som vart uttrykt då den allmenne to-månadersregelen vart innført for masteroppgåvene:

> *Det som er maktpåliggende for universitetsdirektøren å få fram, er at det er en maksimumsfrist. Det er ikke en normalfrist, og dersom det viser seg at regelen medvirker til at tidsbruken på sensur av mastergradsoppgaver øker, vil det bli vurdert innstramminger i framtida. [Frå styresak 87/07; 25.10.07]*

Fakultetet har vist at ein tek dette på alvor. Det er ei god og riktig haldning. Universitetsdirektøren vil halde kontakt med fakultetet for å undersøke kva for tiltak som vert gjennomført og kva for resultat det gir, og vil komme tilbake til styret seinast hausten 2011 med ein ny sak om sensur på juss.

Universitetsdirektøren gjer framlegg om slikt

Vedtak:

Gjeldande mellombels "Forskrift om frister for sensur av eksamen ved Det juridiske fakultet" vert lenga for perioden 01.01.2010 til 31.12.2011.

Kari Tove Eikeland

02.12.09/peh

Vedlegg:
1. Brev av 23.06.09 frå Jur.fak.
2. Høringsnotat av 30.09.09 frå u.dir.
3. Høringssvar av 26.10.09 frå SP
4. Brev frå Jur.fak. 04.11.09 (merknader til nr. 3)

UNIVERSITETET I BERGEN
Det juridiske fakultet

VEDL. SAK NR. 115-1
STYRE-MØTE 3/12-2009

Universitetsdirektørens kontor

Referanse
2009/8038-JOSP

Dato
23.06.2009

Søknad fra Det juridiske fakultet om utvidet sensurfrist etter uhl § 3-9 nr 4 andre punktum

Det juridiske fakultet vil med dette søke Universitetsstyret om forlengelse av ordningen med utvidet sensurfrist, jfr. Forskrift om frister for sensur av eksamen ved Det juridiske fakultet sist vedtatt av Universitetsstyret den 15. juni 2006, gjeldende til 31. desember 2009.

Saken har vært behandlet i fakultetets studieutvalg, som i sitt møte den 2. juni, sak 95-08/09 anbefalte overfor fakultetsstyret at fakultetet søker om dispensasjon etter Universitets- og høyskoleloven § 3-9 nr 4 andre punktum for en ny femårsperiode.

Fakultetsstyret behandlet saken i sitt møte den 16. juni, og fattet slikt vedtak i sak 44/09 etter anbefaling fra dekanus og fakultetsdirektør:

> *Fakultetet søker Universitetsstyret om dispensasjon etter Universitets- og høyskoleloven § 3-9 nr 4 andre punktum for en ny femårsperiode slik at Det juridiske fakultets ordning med fem uker sensurfrist kan videreføres.*

Det ble overfor fakultetsstyret gjort rede for hensynene bak søknaden:
De hensynene som lå bak ordningen da den ble opprettet gjør seg fortsatt gjeldende: Det stilles svært høye faglige krav til sensorer i masterstudiet i rettsvitenskap; miljøet i Norge omfatter et begrenset antall personer som har disse kvalifikasjonene. Det er i noen utstrekning de samme personene som nyttes som sensorer ved alle tre juridiske fakulteter – dette er en svært heldig ordning mht kvalitetssikring av nivået, på den annen side innebærer det at arbeidsmengden blir stor for de personene det gjelder. Det innebærer også at sensorene befinner seg på alle kanter av landet, og nødvendig tid til postgang må beregnes. Vårt fakultet vil ikke risikere å måtte gå på akkord med våre høye kvalitetskrav ved å måtte rekruttere sensorer som ikke har de kvalifikasjonene vi ser som nødvendig.

Siden sist søknad er begrunnelsen blitt ytterligere underbygget idet vi nå har en ordning med bare én sensor til våre eksamener. Dette innebærer at det er om mulig enda viktigere at de sensorene vi nytter for det første er faglig meget godt kvalifisert, for det andre at de nyttes jevnlig over tid og for det tredje at de sensurerer en forholdsvis stor mengde besvarelse pr eksamen for å sikre jevnt nivå. Dette kan bare sikres ved at de får tilstrekkelig tid på seg til å gjennomføre sensuren i overensstemmelse med våre høye ambisjoner om kvalitet.

Det juridiske fakultet
Telefon 55589500
Telefaks 55589510
post@jurfa.uib.no

Postadresse
Postboks 7806
5020 Bergen

Besøksadresse
Dragefjellet, M.
Lagabøtespl. 1
Bergen

Saksbehandler
Johanne Spjelkavik
55589517

Videre har vi nivåkontroll på våre eksamener – et nødvendig tiltak i kvalitetssikringsarbeidet. Nivåkontroll krever tid til postgang og ordningen baserer seg på at sensorene skal kunne justere karakterene etter at resultatet av nivåkontrollen foreligger. Nivåkontrollen kan på sin side ikke gjennomføres før det aller meste av sensuren er gjennomført – det er et særskilt utvalg av besvarelsene/karakterene som skal forelegges nivåkontrolløren.

Fakultetet er på det rene med de hensyn som taler for at sensurtiden gjøres kortere: Det gjelder primært de studentene som skal nytte sine oppnådde resultater i søknader til andre studier/institusjoner. Vi vil peke på at dette hensynet gjør seg gjeldende i mindre grad i vårt studium som er et femårig integrert masterstudium; vi legger avgjørende vekt på hensyn til de studentene som følger vårt studium – der dette hensynet ikke er forenlig med hensynet til studenter som ønsker å forlate studiet, er det den siste gruppen som må vike. Vi er i denne saken kommet til at hensynet til sensurkvalitet for våre mastergradsstudenter veier tyngre enn hensynet til rask sensur for andre studenter.

Det juridiske fakultet ber etter dette om at universitetsstyret fastsetter en frist på fem uker for sensur i masterstudiet i rettsvitenskap, på grunnlag av at det ikke er mulig å skaffe det antall kvalifiserte sensorer som er nødvendig for å avvikle sensuren på tre uker. Jfr. Universitets- og høyskoleloven § 3-9 nr 4, jfr. nr 7.

Ernst Nordtveit
dekanus

Eivind Buanes
fakultetsdirektør

UNIVERSITETET I BERGEN
Universitetsdirektøren

VEDL. SAK NR.: 115-2
STYREMØTE 3/12-2009

Studentparlamentet

Dykkar ref	Vår ref	Dato
	2009/8038-PEH	30.09.2009

Søknad om utvida sensurfrist ved rettsstudiet - Høring

Som kjent er den allmenne sensurfristen etter universitets- og høgskulelova tre veker, jf. § 3-9(4), første setning. Det er høve til å gjere unntak frå dette og å fastsetje lenger frist på visse vilkår, jf. andre og tredje setning. Ved Universitetet i Bergen gjeld det eit permanent unntak for mastergradsoppgåver, der den ytre fristen er to månader, jf. "Forskrift om sensurfrist for mastergradsoppgaver", fastsett av Universitetsstyret 25.10.07 og sett i verk frå 01.01.08. I tillegg gjeld det mellombelse forskrifter på to område; for førstesemesterstudiet (fastsett 19.02.09 og med verknad fram til 31.12.2013) og for rettsstudiet (fastsett 15.06.06 og med verknad fram til 31.12.09). Det er denne siste som er emnet her.

Dagens forskrift lyder:

> Det juridiske fakultet gis anledning til å fravike universitets- og høgskolelovens vanlige sensurfrist, slik:
> 1. For eksamener innenfor mastergradsstudiet i rettsvitenskap, med unntak av mastergradsoppgaver, settes sensurfristen til 5 uker etter siste eksamensdato i emnet. Dersom eksamen holdes så sent at sensuren først foreligger i det påfølgende semesteret, utvides fristen med fire uker.
> 2. For mastergradsoppgaver settes sensurfristen til to måneder fra innleveringen.
> 3. Reglene i pkt. 1 og 2 ovenfor trer i kraft straks, og gjelder til og med 31.12.2009.

Det juridiske fakultet har søkt om ei lenging av denne, og saka vert med dette sendt på høring til Studentparlamentet. Universitetsdirektøren har ikkje teke endeleg stilling til saka, men vil likevel trekkje fram ein del generelle moment som ein meiner er viktige å leggje vekt på. Den grunnleggjande lovregelen om sensur er § 3-9(1), første og andre setning:

> Universiteter og høyskoler skal sørge for at kandidatenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvet og vurdert på en upartisk og faglig betryggende måte. Vurderingen skal også sikre det faglige nivå ved vedkommende studium.

I dette ligg for det første ei plikt til å syte for at prøvinga held høg kvalitet. Eitt av dei viktigaste verkemidla for å få dette til, er å bruke sensorar med høg fagleg kompetanse. Som det går fram av det vedlagde brevet frå Det juridiske fakultet, vurderer ein det der slik at det er ein relativt liten krins av personar som er aktuelle for slike oppdrag. I tillegg er talet på oppgåver høgt, slik at arbeidsmengda for kvar sensor vert nokså stor. Vidare tek postgang ein del tid. Endeleg har fakultetet vist til at nivåkontrollen, som ein vurderer som særs viktig, krev ein del tid.

Som vedlegg til brevet her ligg den førebels siste saka som gjeld forskrift om utvida sensurfrist; den ovannemnde saka frå februar 2009 om ex.fac. I tillegg er saka fra 2006, der den gjeldande forskrifta vart vedteken, lagt ved.

Telefon 55 58 00 00
postmottak@uib.no
Internett www.uib.no
Org no. 874 789 542

Universitetsdirektørens kontor
Telefon 55 58 20 01
Telefaks 55 58 96 43

Postadresse
Postboks 7800
5020 Bergen

Besøksadresse
Muséplass 1
Bergen

Sakshandsamar
Per Gunnar Hillesøy
55582029

Avslutningsvis skal nemnast at det i alle høve ikkje er aktuelt å vidareføre punkt 2 i den gjeldande forskrifta, jf. det som er sagt ovanfor om den generelle forskrifta om ytre sensurfrist for mastergradsoppgåver ved heile universitetet.

Vi vil be om at eventuelle merknader kjem inn hit seinast **15. november.**

Med helsing

Kari Tove Elvbakken

Hilde Hvidsten Bretvin

Kopi
Utdanningsavdelinga
Det juridiske fakultet

VEDL. SAK NR.: 115 -3
STYREMØTE 3 /12-2009

STUDENTPARLAMENTET
UNIVERSITETET I BERGEN

Universitetsdirektøren

Dykkar ref.
2009/8038-PEH

Dato:
26.10.2009

Høringssvar om utvida sensurfrist ved rettstudiet.
Syner til høringsbrev av 30.9.2009. Vi takker med dette for høve til å uttale oss i saka og kjem med følgjande merknadar:

Våre merknadar
Den gjeldande forskrifta som regulerer sensurfristar ved De juridiske fakultet meiner vi er veldig omfattande. Lov om universiteter og høgskoler (2005 § 3-9 (4)) opnar for at Styret kan vedta å fråvike hovudregelen om trevekes sensurfrist. Det går fram av lova sine forearbeid, nærare bestemt Ot.prp. nr. 85 (1993-1994, side 76), at plikta til grunngjeving for eit slikt behov er stor. Vi meiner grunngjevinga i høringsbrevet er svak. Fakultet si grunngjeving avgrensar seg til at det har vore slik i mange år. Universitetsdirektøren uttrykkjer at vidareføringa av ei slik forskrift er uproblematisk. Dette står i kontrast til nevnte Ot.prp.

Basert på kjenskap til andre saker der saksbehandlingskapasitet ved Det juridiske fakultet har vore eit tema, antek vi at saksbehandlingskapasitet og store studenttal per eksamen er årsaka til at fakultetet ynskjer å vidareføre gjeldande forskrift.

Ikkje alle emne ved Det juridiske fakultet har store studenttal. Det er også mange emner berre eit mindre tal studentar tek. Desse emna er dei studenten typisk tek det siste året av utdanninga. Det er difor, i tillegg til ovanfornevnte høve, problematisk i høve mellom anna jobbsøking om sensuren kjem seint. Dersom studenten skulle ynskje å be om grunngjeving for karakteren og å klage på karakteren kan det potensielt ta 14 veker frå eksamen til endeleg sensur vert lagt fram.

Vi ynskjer på bakgrunn av dette å foreslå at ein opprettheld retningslina om femvekesfrist for emner med fleire enn 50 studentar, medan ein for emner med færre enn 50 studentar nyttar trevekesregelen. Dette meiner vi vil tilfredsstille både dei administrative problemstillingane og dei viktigaste av problemstillingane studentar møter ved sein sensur.

Studentparlamentet

UNIVERSITETET I BERGEN
Det juridiske fakultet

VEDL. SAK NR.: 115-4
STYREMØTE 3/12-2009

Universitetsdirektørens kontor

Referanse
2009/8038-JOSP

Dato
04.11.2009

Søknad om utvidet sensurfrist for rettsstudiet - fakultetets svar til Studentparlamentets uttalelse

Vi viser til fakultetets søknad datert 23. juni 2009, om forlengelse av virketiden for Forskrift om frister for sensur av eksamen ved Det juridiske fakultet sist vedtatt av Universitetsstyret 15.06.2006.
Videre viser vi til Studentparlamentets høringssvar datert 26. oktober 2009.

Vi vil kort gjøre rede for forhold som gjør at betingelsene for sensur – og også for undervisning og eksamen – ved Det juridiske fakultet er forskjellig fra det som ellers gjør seg gjeldende ved Universitetet i Bergen:
Forholdstallet lærer:student hos oss er ca 1:62 for så vidt gjelder fast tilsatte lærere og 1:49 for så vidt gjelder lærere totalt. Ifølge NSD var gjennomsnittstallet for UiB i 2007 1:13,6 for lærere totalt[1].
Våre lærere har emneansvar (dvs for innhold og utforming av det faglige innholdet i emnene og tilknytningen til forskning), kursansvar (dvs for at den enkelte forekomst av undervisning og eksamen oppfyller de faglige kravene som er oppsatt for emnet), undervisning, eksamensansvar, nivåkontroll for sensur, samt veiledning til masteroppgaver. Dette innebærer at vi er helt avhengig av ekstern sensur. Vi kan i denne sammenhengen ikke sammenlignes eller sidestilles med andre fakulteter ved Universitetet i Bergen.

Fakultetet skal bemerke til Studentparlamentets merknader:
Studentparlamentet anfører at fakultetets begrunnelse for søknaden/ordningen er svak, og basert på at "det har vore slik i mange år". Vi hitsetter utdrag fra vår søknad:

> De hensynene som lå bak ordningen da den ble opprettet gjør seg fortsatt gjeldende: Det stilles svært høye faglige krav til sensorer i masterstudiet i rettsvitenskap; miljøet i Norge omfatter et begrenset antall personer som har disse kvalifikasjonene. Det er i noen

[1] Gjengitt fra Ressurskomiteens innstilling http://www.uib.no/jur/om-fakultetet/strategi/framtidig-ressursbehov-ved-det-juridiske-fakultet-i-bergen

Det juridiske fakultet
Telefon 55589500
Telefaks 55589510
post@jurfa.uib.no

Postadresse
Postboks 7806
5020 Bergen

Besøksadresse
Dragefjellet, M.
Lagabøtespl. 1
Bergen

Saksbehandler
Johanne Spjelkavik
55589517

utstrekning de samme personene som nyttes som sensorer ved alle tre juridiske fakulteter – dette er en svært heldig ordning mht kvalitetssikring av nivået, på den annen side innebærer det at arbeidsmengden blir stor for de personene det gjelder. Det innebærer også at sensorene befinner seg på alle kanter av landet, og nødvendig tid til postgang må beregnes.
Vårt fakultet vil ikke risikere å måtte gå på akkord med våre høye kvalitetskrav ved å måtte rekruttere sensorer som ikke har de kvalifikasjonene vi ser som nødvendig.
Siden sist søknad er begrunnelsen blitt ytterligere underbygget idet vi nå har en ordning med bare én sensor til våre eksamener. Dette innebærer at det er om mulig enda viktigere at de sensorene vi nytter for det første er faglig meget godt kvalifisert, for det andre at de nyttes jevnlig over tid og for det tredje at de sensurerer en forholdsvis stor mengde besvarelse pr eksamen for å sikre jevnt nivå. Dette kan bare sikres ved at de får tilstrekkelig tid på seg til å gjennomføre sensuren i overensstemmelse med våre høye ambisjoner om kvalitet.

Videre har vi nivåkontroll på våre eksamener – et nødvendig tiltak i kvalitetssikringsarbeidet. Nivåkontroll krever tid til postgang og ordningen baserer seg på at sensorene skal kunne justere karakterene etter at resultatet av nivåkontrollen foreligger. Nivåkontrollen kan på sin side ikke gjennomføres før det aller meste av sensuren er gjennomført – det er et særskilt utvalg av besvarelsene/karakterene som skal forelegges nivåkontrolløren.

Vi anser etter dette at søknaden er godt begrunnet i materielle hensyn forankret i krav til kvalitet så vel som i hensyn til hva som er praktisk gjennomførbart.

Vi kan avkrefte Studentparlamentets antakelse om at saksbehandlingskapasitet er av betydning her: Fakultetets saksbehandling foregår i disse sammenhengene forbilledlig raskt og effektivt og svarer ikke for noen del av hensynene bak søknaden. Tidsbruken faller i sin helhet på sensorenes arbeid og de prosesser det er underlagt – ikke minst nivåkontrollen. Vi har i søknaden redegjort for dette.

Vi kan på den andre siden bekrefte at store studenttall er en medvirkende faktor for ordinære eksamener på 1. – 4. studieår.

For eksamener på femte studieår – spesialemner – er dette ikke tilfelle i samme grad. Her gjør et annet hensyn seg gjeldende: Disse eksamenene gjelder emner med særlig høy grad av spesialisering. Vi ønsker primært ekstern sensur, og oftest vil vi være avhengig av en eller svært få personer med den aktuelle kompetansen. Selv der avtaler gjøres lang tid i forveien, er vi avhengig av å kunne gi den aktuelle sensoren god tid til å passe sensurarbeidet inn i andre gjøremål for overhode å få i stand en avtale med dem vi ønsker å engasjere. Konkret erfaring viser at selv med så vidt god tid som någjeldende sensurfrist gir, har vi fra tid til annen problemer med å gjennomføre sensuren i disse emnene innen fristen – ene og alene fordi den/de aktuelle fagpersonene ikke har anledning i den aktuelle perioden. Det har hendt at sensuren av disse grunnene har blitt utsatt selv for emner med bare få kandidater.

For kontinuasjonseksamener som alle avholdes i august, vil en begrensing som foreslått virke tilfeldig: Av 16 kontinuasjonseksamener i august 2009 var det fem emner som hadde mer enn 50 kandidater; antallet kandidater varierte fra åtte til 111.

Dersom en begrensing på femti kandidater gjøres gjeldende for disse eksamenene, vil vi møte på følgende problemer: Vi vet ikke før eksamen er avviklet (og vi har sett hvor mange som møtte fram og leverte besvarelse) hvilke betingelser vi skal engasjere sensorene på – om de får tre eller fem uker til rådighet; sensorene vil erfaringsmessig ikke inngå avtale med oss før dette er klart. Sensuren til kontinuasjonseksamen vil dessuten reelt bli avviklet på andre vilkår enn sensuren til ordinær eksamen i samme emner; det anser vil som klart betenkelig i seg selv. Vi ser heller ikke at den praktiske gjennomføringen kan ivaretas på tre

uker, jfr. krav til nivåkontroll. Til slutt må vi også ta hensyn til at kontinuasjonseksamen i august sammenfaller med ferieavvikling for mange av de aktuelle eksterne sensorene.

Til forslaget om at forlengelse av sensurfristen gjøres gjeldende for emner med flere enn 50 studenter: En slik ordning vil innebære at de fleste av våre spesialemner ikke omfattes av ordningen med forlenget sensurfrist.
Våre spesialemner representerer den fremste spisskompetansen og den mest dynamiske og til enhver tid oppdaterte forskningsbaserte undervisningen vi har.
Vi har pr i dag 49 spesialemner. Høstsemesteret 2009 har vi eksamensmeldte kandidater i 38 av dem; av disse har bare seks emner 50 eller flere eksamensmeldte. Det innebærer at 32 emner med høy grad av faglig spesialisering ville blitt underlagt den kortere sensurfristen. På sikt vil vi ikke se bort fra at en slik ordning vil måtte medføre at så vel undervisning som eksamen må fokusere mindre på den faglige spesialiseringen og følgelig i mindre grad kan utnytte den direkte forskningsbaserte undervisningen som disse emnene i særlig grad nyter godt av. Dette vil innebære en faglig svekkelse som fakultetet ikke uten videre vil kunne avfinne seg med.

Videre om skjæringspunkt på 50 studenter: Dette tallet gir liten mening i praktisk sammenheng: Vi har kommisjoner på ca 40 besvarelser – det er altså ingen enkeltsensor som vil bli berørt av en grense på 50 besvarelser. En slik grense vil utelukkende berøre hensynet til å skaffe nødvendig kompetanse til sensur av spesialemner.

Vi har ingen vanskeligheter med å se at forlenget sensurfrist kan medføre ulemper for studentene; dette har vi tatt hensyn til i den avveiingen som har gått forut for vår søknad i juni.
Vi har to merknader til dette: En stor del – antakelig den største – av våre ferdige mastere, avslutter med masteroppgaven som ikke er berørt av fristene her. Videre er det slik at av de inntil 14 ukene Studentparlamentets "worst case"-scenario setter opp som tidsspenn fra eksamen til endelig sensur, er det bare to uker som kan tilskrives denne forlengete sensurfristen. De to ukene er ikke uten betydning for studentene, men vi anser altså at hensynet til å skaffe sensorer som gjør det mulig for oss å optimalisere kvaliteten i så vel undervisning som eksamen og sensur, veier tyngre.

Det juridiske fakultet vil etter dette sterkt fraråde at en begrensing som den Studentparlamentet foreslår gjøres gjeldende for fakultetets sensurfrist.

Asbjørn Strandbakken
dekanus

Knut Martin Tande
prodekan

Vedlegg 2.

Notat 16/09/11

Fra studieseksjonen
Til Studieutvalget

Fakultetet er fra UiB sentralt pålagt å jobbe aktivt med å få ned sensurtiden på spesialemnene. Viser til Vedtak i Universitetsstyresak 09-115 Utvida sensurfrist for jusstudiet - Lenging av mellombels forskrift (2009/8038-MOV), hvor det står uttalt at fakultetet skal utrede og gjennomføre tiltak som skal korte ned sensurtiden til spesialemner. Målet er at sensurtiden skal ned til 3 uker, og fakultetet har uttalt at det er et realistisk mål. De siste semestrene har det pga administrative vakanser og opplæring av nye medarbeidere dessverre vært vanskelig å arbeide aktivt med å få ned sensurtiden på spesialemnene. Fra og med høsten 2011 har fakultetet arbeidet aktivt med få sensurtiden kortet ned til 3 uker for inneværende semester og fremtidige semestre. Med 3 ukers sensurtid forstås det 3 uker fra eksamensdag til offentlig sensur faller.

Studieårsansvarlige for spesialemnene har laget en ordning slik at sensuren kan falle innen 3 uker der det lar seg gjøre (med unntak av romjul der helligdager gjør at sensurtiden naturlig nok vil bli noe lengre).

En ordning hvor sensuren faller 3 uker etter hver eksamen vil være administrativt tidkrevende, i og med at det avholdes eksamen i alle spesialemnene over en periode på tre uker, både høst og vår. Det avholdes eksamen i til sammen 42 emner hvert semester. Det foreslås derfor en ordning hvor det er én felles offentlig sensurdato per eksamensuke i den grad det lar seg gjøre. Det blir altså 3 forskjellige offentlige sensurdatoer.

Det tas utgangspunkt i 3 ukers tid fra første eksamen i eksamensuken. Derfor vil sensorene på emner som har eksamen i slutten av en eksamensuke, ha kortere tid enn de som har eksamen i starten. En slik ordning må evalueres i ettertid. Det vil nok fungere bra for emner med få kandidater, men om det vil fungere for de emnene som har mange kandidater kan vi ikke si noe sikkert om nå. Det er imidlertid få emner hvor det er over 50 kandidater til eksamen, så sensurtiden på de aller fleste emnene bør kunne kortes ned til 3 uker uten videre problemer.

Studieseksjonen skal yte sitt ytterste administrativt for å korte ned sensurtiden til tre uker. Like fullt er det viktig at sensorene får tilstrekkelig tid slik at den faglige kvaliteten ivaretas.
Vi vil med dette sette fokus på noen utfordringer i forhold til sensurfristen:

- Spesialemnene er fordypningsemner innenfor begrensede fagområder, der det i noen tilfeller er vanskelig å skaffe sensorer med den rette kompetansen. Innenfor enkelte emner er det svært få personer i Norge som er kvalifisert til å sensurere. På flere av emnene brukes det eksterne sensorer, og det kan være vanskelig å pålegge dem å ha en kortere sensurtid da de fleste av disse tar sensuroppdraget ved siden av full jobb som for eksempel dommer, advokat, politijurist, vitenskapelig tilsatt ved annen institusjon etc.
- En sensor tar ofte sensur på to emner. Dermed vil antall oppgaver øke, og gjøre det utfordrende å bli ferdig på en kortere sensurperiode. Dette kan selvfølgelig avhjelpes med å få inn en ekstra sensor, men på enkelte emner kan det, som ovenfor nevnt, være vanskelig å finne en ekstra sensor med nødvendig spesialkompetanse.
- Det er en del engelske spesialemner hvor vi er avhengige av gjesteforeleserne og utenlandske professor II. Dersom noen av de ikke kan sensurere, blir det vanskelig å finne en erstatning på kort varsel.
- Det finnes flere spesialemner der sensoren befinner seg i utlandet. Oppgavene må derfor sendes til utlandet (via TNT ekspress-service), noe som tar flere dager fra Studieadministrativ avdeling (SA) leverer oppgavene til Det juridiske fakultet, til den dagen sensoren mottar dem.

Er eksamen en fredag, mottar fakultetet først oppgavene fra SA mandag. Selv om besvarelsene sendes til sensor samme dag, så blir sensurtid enda mer forkortet for vedkommende, noe som gjør det utfordrende å overholde en sensurtid på tre uker.

- Sensurtiden på spesialemnene faller rundt jul for høstsemesteret og i juni for vårsemesteret. Derfor må det tas hensyn til en eventuelt redusert kapasitet hos sensorene (for eksempel i romjul, eller i mai/juni med helligdager, ev. ferie), noe som også kan gjøre det utfordrende å holde sensurtid på tre uker. Dette gjelder alle sensorer, men spesielt eksterne sensorer som må tilpasse sensuroppdraget til sitt daglige arbeid.
- Det må også tas hensyn til travel postgang i Norge og/eller til utlandet i desember. Selv om oppgavene sendes med Ekspress over natten i Norge og TNT ekspress-service til utlandet, kan det i desember oppstå forsinkelser. Dette gjelder også spesielt eksterne sensorer som befinner seg i andre deler av landet, hvor forsinket postgang kan føre til forsinket sensur.

For høstsemesteret 2011 foreslås det følgende sensurtidsplan:

SENSURFRISTER HØSTEN 2011					
Eksamensdato	**Emne**	**frist for å levere protokoll**	**Sensurdato**	**Antall oppmeldte**	**Merknad**
21.nov	JUS250-2-A	08.des	13.des	15	
	JUS257-2-A	13.des	16.des	143	En uke ekstra grunnet mange kandidater
	JUS272-2-A	08.des	13.des	2	
22.nov	JUS250-2-B	08.des	13.des	4	
	JUS273-2-A	08.des	13.des	3	
	JUS279-2-A	08.des	13.des	1	
23.nov	JUS250-2-C	13.des	16.des	1	
	JUS257-2-B	13.des	16.des	46	Mange kandidater - litt lenger frist
	JUS279-2-B	13.des	16.des	1	
24.nov	JUS273-2-C	08.des	13.des	1	
	JUS253-2-A	08.des	13.des	13	
	JUS263-2-A	08.des	13.des	17	
25.nov	JUS262-2-A	08.des	13.des	20	
	JUS273-2-B	08.des	13.des	1	
	JUS277-2-A	13.des	16.des	6	
	JUS282-2-A	13.des	16.des	10	
28.nov	JUS258-2-A	13.des	16.des	12	
	JUS258-2-B	13.des	16.des	10	
	JUS253-2-B	13.des	16.des	6	
	JUS251-2-A	18.des	21.des	129	Mange kandidater
	JUS251-1-A	18.des	21.des	15	
29.nov	JUS259-2-A	13.des	16.des	21	
	JUS277-2-B	13.des	16.des	4	
30.nov	**JUS260-2-A**	18.des	21.des	19	
	JUS251-2-B*	04.jan	06.jan	41	Samme sensor som JUS251-1-A og JUS251-2-A
	JUS280-2-A*	04.jan	06.jan	42	Sensurtid utover nyttår pga sensor i USA med to emner
01.des	**JUS260-2-B**	18.des	21.des	30	Litt lengre frist pga at de har eksamen i slutten av uken
	JUS281-2-A*	04.jan	06.jan	34	Sensurtid utover nyttår pga sensor i USA med to emner
02.des	**JUS260-2-C**	18.des	21.des	16	Litt lengre frist pga at de har eksamen i

					slutten av uken
	JUS270-2-A*	04.jan	06.jan	43	Sensurtid utover nyttår pga sensor i Tyskland/USA
05.des	**JUS271-2-A**	04.jan	06.jan	65	
	JUS254-2-A	04.jan	06.jan	83	
	JUS260-2-D	04.jan	06.jan	29	
06.des	**JUS275-2-A**	04.jan	06.jan	42	
	JUS256-2-A	04.jan	06.jan	80	
07.des	**JUS276-2-A**	04.jan	06.jan	34	
	JUS255-2-A	04.jan	06.jan	84	
08.des	**JUS278-2-A**	04.jan	06.jan	43	
	JUS256-2-B	04.jan	06.jan	49	
	JUS261-2-A	04.jan	06.jan	31	

Emner med undervisning høst er uthevet

For emner markert med * vil det av ulike grunner ikke være realistisk å få sensurtiden ned til tre uker. Enkelte emner har svært mange kandidater, hvor alle besvarelsene vil gå til en sensor. Enkelte emner har samme sensor, og det vil derfor bli en for stor arbeidsmengde på for kort tid. Eller så er det logistikkproblemer som står i veien, for eksempel at besvarelsene må sendes til sensorer i USA eller land i Europa.

Vedlegg:

U-styresak 115/09. Sensurfrister for rettsstudiet (2009/8038-PEH)

Vedlegg 3

Til Studieutvalget
Fra Studieseksjonen (Henæ)

Sensurtid masteroppgaver - fra 2 mnd til inntil 5 uker f.o.m. våren 2010

Som oppfølging av Universitetsstyrets vedtak i sak 09-115 Utvida sensurfrist for jusstudiet - Lenging av mellombels forskrift (2009/8038-MOV), besluttet dekanatet ved Det juridiske fakultet i april 2010 å korte ned sensurtiden på masteroppgaver, fra 2 mnd til 5 uker (fra oppgaver leveres til sensur faller), fra og med oppgaver levert våren 2010. Sensurfristen gjelder for innlevering av oppgaver både høst- og vårsemester.
I realiteten er sensurtiden én måned i vårsemesteret, og 5 uker i høstsemesteret pga helligdager.

Bakgrunn
Bakgrunnen for at man vurderte den nedkortede sensurtiden som praktisk gjennomførbar var effektivisert (og elektronisk) utsending av innleverte oppgaver med mer til sensorene, i tillegg til endringer i enkelte andre rutiner i denne sammenheng (blant annet omkring oppnevning av sensorer). Det beregnes 4 *eller* 8 arbeidstimer for vurdering av en masteroppgave ved sensur (sensor som også er veileder 4t og sensor som ikke er veileder 8t). Antall masteroppgaver som sensureres per sensor/kommisjon varierer, men er i hovedsak mellom 3-8 oppgaver. Tatt dette i betraktning ble nedkortingen av sensurfristen også vurdert som faglig forsvarlig.

Under er en oversikt med antall masteroppgaver (30 sp) som er levert/sensurert i semestrene fra og med våren 2009.

Innleverte masteroppgaver	
Semester	Ant. oppg.
2009 VÅR	165
2009 HØST	97
2010 VÅR	127
2010 HØST	94
2011VÅR	137

Antallet oppgaver varierer noe mellom høst og vår, mens antallet innleverte/sensurerte oppgaver per studieår har vært relativt stabilt før og etter innføringen av ny sensurtid.

Prosedyre og tidsbruk
Den nye sensurtiden gir sensorene ca 3 uker på selve sensurarbeidet; fra de mottar oppgaver til sensur til signerte vurderingsprotokoller må være i hende hos fakultetet. I tillegg påregnes enkelte virkedager til selve utsendingen av oppgaver og vurderingsprotokoller, postgang mellom sensorene og innsending av vurderingsprotokoller, samt registrering og kvalitetssikring av mottatte vurderingsprotokoller, som gir en samlet sensurtid på inntil 5 uker. For masteroppgaver levert vårsemesteret, 1. juni, faller sensur 1. juli, og masteroppgaver som leveres (høst) 10. desember, faller sensuren noen virkedager etter 10. januar, som følge av helligdager i desember. Den endrede sensurfristen på 5 uker trådte i kraft fra og med våren 2010 uten overgangsordning.

Den nye sensurtiden ble mottatt av sensorene uten særlige reaksjoner. Innføringen av 5 ukers sensurtid kan således sies å være vellykket, og planlegges videreført.

Vedlegg 4

Høsten 2011	Antall vurderingsenheter (eksamener)						
ant. kandidater eksamensmeldt	JUS	EXPHIL	HF	MATNAT	SV	PSYK	MOF
1 til 10	**16**	1	254	175	64	28	86
11 til 20	**8**	0	51	65	29	11	20
21 til 30	**4**	2	22	20	16	9	17
31 til 40	**4**	0	19	17	18	20	11
41 til 50	**5**	0	11	4	8	19	7
51 til 60	**0**	0	5	5	7	5	1
61 til 70	**1**	0	0	1	3	2	5
71 til 80	**3**	0	3	6	5	2	16
81 til 90	**0**	1	3	2	6	3	5
91 til 100	**0**	1	2	2	2	1	0
101 til 200	**3**	3	4	9	10	4	2
201 til 300	**0**	3	2	2	3	1	1
301 til 400	**2***	1	1	1	1	0	0
401 til 500	**4***	1	0	1	0	1	0
501 til 600	**4***	0	1	0	0	1	0

*inkl. emner med undstart høst og eksamen vår
(de andre fakultetene sine tall var så lave at de ikke ble tatt med)